

Bostadsutskottets betänkande

1987/88:20

om anslag till bostadsbidrag m. m.
(propositionerna 1987/88:100 bilaga 13,
1987/88:131 och 1987/88:151)

BoU
1987/88:20

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen i vad avser bostadsbidrag till barnfamiljer för år 1989. Vissa ändringar föreslås dock beträffande omprövning av bostadsbidrag med hänsyn till ändrade bostadskostnader och inkomster. De föreslagna ändringarna skall gälla även för år 1988 i de fall omprövningen leder till att högre bostadsbidrag kommer att utgå än enligt det ursprungliga beslutet.

Utskottet avslår en proposition om lagreglering av bostadsbidragen. I reservationer (s) och (vpk) föreslås att en lagreglering görs.

I en reservation (m) föreslås att en utredning görs om att grundavdrag skall införas i stället för bostadsbidrag. I en reservation (c) föreslås en utredning om utökad "skattejämkning" i stället för bostadsbidrag medan i reservation (vpk) föreslås att bostadsbidrag skall utgå till hushåll utan barn om bidragstagaren är äldre än 18 år.

Propositionerna

Regeringen har i proposition 1987/88:100 bilaga 13 föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om bostadsbidrag till hushåll med barn och till vissa hushåll utan barn fr. o. m. den 1 januari 1989,
2. att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egna hem,
3. att riksdagen till Bostadsbidrag m. m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 1 450 000 000 kr.

Regeringen har i proposition 1987/88:131 föreslagit riksdagen att godkänna vad i regeringsprotokollet förordats om bostadsbidrag till ungdomar.

Regeringen har i proposition 1987/88:151 föreslagit riksdagen att anta ett inom bostadsdepartementet upprättat förslag till lag om bostadsbidrag.

Motionerna m. m.

I detta betänkande behandlas

dels de under allmänna motionstiden 1988 väckta motionerna

1987/88:Bo201 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen snarast skall återkomma till riksdagen med ett konkret förslag avseende omvandling av bostadsbidragen till skattejämkning enligt de riktlinjer som redovisas i motionen,

1987/88:Bo204 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att bostadsbidrag ej skall urholkas,

2. att riksdagen beslutar att den nedre bostadskostnadsgränsen fastställs till 900 kr. för år 1989,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de övre bostadskostnadsgränserna höjs till dagens faktiska hyreskostnad,

4. att riksdagen beslutar avskaffa den 60-procentiga bostadskostnadsgränsen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att bostadsbidrag skall kunna utgå till alla hushåll, med eller utan barn, oberoende av ålder,

6. att riksdagen beslutar att bostadsbidrag till alla hushåll utan barn skall utgå med 80 % mellan en nedre bostadskostnadsgräns om 600 kr./månad och en övre bostadskostnadsgräns för ensamstående om 2 000 kr./månad och för makar/samboende om 2 500 kr./månad,

7. att riksdagen beslutar att vid inkomstprövningen bör bidragen reduceras lika för alla hushåll: med 20 % vid en bidragsgrundande inkomst över 63 000 kr./år,

8. att riksdagen beslutar att gränsen för utbetalande av minsta bidragsbelopp sätts till 50 kr./månad,

9. att riksdagen hos regeringen begär förslag gällande kommunens obligatoriska skyldighet att utbetala bostadsbidrag för kommuninnevånarna enligt motionens förslag i övrigt,

1987/88:Bo212 av Jarl Lander m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bostadsbidrag till åtskilda föräldrar med delad vård av barn,

1987/88:Bo229 av John Johnsson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbetalande av ungdomsbostadsbidrag,

1987/88:Bo237 av Anneli Hulthén m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att bostadsbidraget för ungdomar upp till 28 år bör bli obligatoriskt för landets kommuner,

1987/88:Bo238 av Erling Bager m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen med avslag på regeringens förslag vad avser bostadsbidrag för familjer med barn hos regeringen begär förslag om höjd nedre hyresgräns och höjda övre hyresgränser i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen beslutar avskaffa bostadsbidraget för hushåll utan barn,

1987/88:Bo242 av Yvonne Sandberg-Fries (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en omprövning av 12 § i förordningen om bostadsbidrag.

1987/88:Bo247 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari yrkas

15. att riksdagen beslutar att bidragsgivningen för bostadsbidrag till hushåll utan barn skall upphöra fr. o. m. 1 juli 1988,

16. att riksdagen beslutar att bibehålla reglerna och beloppsgränserna för bostadsbidrag till hushåll med barn oförändrade,

17. att riksdagen beslutar att till anslaget B 7 Bostadsbidrag m. m. anslå 1 410 000 000 kr.,

1987/88:Bo254 av Margitta Edgren (fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en förändring av rutinerna i samband med ansökningar om bostadsbidrag enligt vad som anförts i motionen,

1987/88:Bo255 av Mats O Karlsson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändrade regler för beräkning av bostadsbidrag,

1987/88:Bo258 av Agne Hansson m. fl. (c) vari yrkas

16. att riksdagen beslutar fastställa reglerna för utbetalning av bostadsbidrag i enlighet med vad som anförts i motionen,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av beräkningsgrunderna för bostadsbidrag i linje med vad som sägs i motionen,

1987/88:Bo262 av Alf Svensson (c) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn och höjning av bostadsbidragen i enlighet med motionen,

1987/88:Bo263 av Nils Carlshamre m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen med avslag på regeringens förslag om inkomst- och bostadskostnadsgränserna för bostadsbidragen hos regeringen begär förslag som innebär att bostadsbidragens konsumtionsstyrande effekt minskar och bidragen prövas mot inkomst efter skatt och att en plan framläggs enligt vilken bostadsbidragen stegvis och så långt möjligt ersätts med grundavdrag för barn, lägre skatte-tryck i övrigt samt flerbarnstillägg.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:So642.

dels de med anledning av proposition 1987/88:131 väckta motionerna

1987/88:Bo40 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att studiemedelstagare inte skall särbehandlas vad gäller rätten att erhålla bostadsbidrag,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att rätten till bostadsbidrag inte skall vara beroende av den sökandes ålder,

3. att riksdagen beslutar att bostadsbidrag endast skall utgå till hushåll med barn,

1987/88:Bo41 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:131 i vad gäller bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn beslutar att bostadsbidragen till dessa hushåll skall utformas i enlighet med vad i motionen förordas.

1987/88:Bo42 av Agne Hansson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88: 131,

dels de med anledning av proposition 1987/88:151 väckta motionerna

1987/88:Bo48 av Erling Bager m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen avslår proposition 1987/88: 151,

1987/88:Bo49 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88: 151,

1987/88:Bo50 av Agne Hansson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1987/88: 151 i enlighet med vad som anförs i motionen.

Skrivelser om utformningen av bostadsbidragen har inkommit från Sveriges allmännyttiga bostadsföretag SABO samt från Umeå studentkår och Skogshögskolans studentkår.

Utskottet

Inledning

Utskottet behandlar inledningsvis motioner i vilka vissa grundläggande förslag om bidragsgivningens inriktning tas upp. Därefter behandlas förslagen i budgetpropositionen och i proposition 1987/88: 131 om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar för sådana hushåll där någon erhåller studiemedel jämte motioner. Sedan tar utskottet upp vissa administrativa frågor om bidragsgivningen och proposition 1987/88: 151 om lagreglering av bostadsbidragen jämte motioner. Avslutningsvis behandlas anslaget till bostadsbidrag för budgetåret 1988/89.

Allmänna överväganden

Riksdagen beslöt år 1987 (BoU 10 s. 58–59) att bostadsbidragen skulle ha en klar bostadspolitisk inriktning och att det individuella bostadsstödet dvs. bostadsbidragen inte skulle ersättas av ett mera allmänt inriktat konsumtionsstöd. Målsättningen är att stödet skall byggas ut så att det täcker kostnaderna för nybyggda bostäder och få en sådan omfattning att stöd kan lämnas till kostnaderna för eget rum för varje barn. I sammanhanget behandlade utskottet en partimotion (m) i vilken förordades att en plan lades fram enligt vilken bostadsbidragen stegvis och så långt som möjligt ersattes med grundavdrag för barn samt lägre skattetryck i övrigt.

Med hänvisning till den ovan refererade uppfattningen om att bostadsbidraget bör utformas som ett ekonomiskt stöd med bostadspolitisk inriktning avstyrkte utskottet den då aktuella motionen. I motion Bo263 (m) till årets riksdag tas återigen upp frågan om *grundavdrag i stället för bostadsbidrag*. Motionärernas förslag innebär att bostadsbidragens konsumtionsstyrande effekt bör minska samt bl. a. att bidragen prövas mot inkomst efter skatt.

Utskottet avstyrker motion Bo263 (m) med hänvisning till tidigare ställ-

ningstagande och till att en översyn görs av inkomstskattesystemet. I denna utredning kommer att övervägas progressiviteten i skatteskalan och kapitalbeskattningens utformning, frågor som i hög grad också berör den av motionärerna aktualiserade frågan. Dessutom vill utskottet erinra om att i årets budgetproposition föreslås att det icke bostadsanknutna stödet i ökande grad bör ersättas av ett flerbarnstillägg för hushåll med fyra barn eller flera. Detta förslag behandlar utskottet nedan. Utskottet vill emellertid redan nu konstatera att en sådan inriktning av bidragsgivningen undanröjer vissa av de marginaleffekter som motionärerna beskriver som orimliga.

En översyn och höjning av bostadsbidragen begärs i motion Bo262 (c) yrkande 2. Motionären förordar bl. a. att bidragen utformas så att ett integrerat boende kan förverkligas.

En omprövning av bidragsgivningens utformning gjordes år 1987. Det finns inte tillräckliga skäl att nu återigen ompröva grunderna enligt förslaget i motionen. Motionsyrkandet avstyrks.

För närvarande, och sedan den 1 januari 1988, gäller att *bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn* kan utgå till den som fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år.

I två under allmänna motionstiden väckta motioner, motionerna Bo238 (fp) yrkande 2 och Bo247 (m) yrkande 15, föreslås att bostadsbidragen till hushåll utan barn avvecklas. I m-motionen föreslås att bidraget upphör den 1 juli 1988.

Som utskottet anförde vid sin behandling av motsvarande fråga förra året (BoU 10 s. 58) finns goda motiv för uppfattningen att bostadsbidrag bör utgå till vissa hushåll utan barn. Dessa hushåll som ofta har låga inkomster och som inte sällan är hänvisade till den nytillkommande produktionen av bostäder får därmed ofta höga bostadskostnader. Dessa vanligen nybildade hushåll tvingas därmed använda en större del av sin disponibla inkomst för att täcka sina boendekostnader än andra hushåll. Det kan inte minst med hänvisning till denna omständighet hävdas att det bostadsbidrag som nyligen införts inte bör avskaffas. Motionerna Bo238 (fp) yrkande 2 och Bo247 (m) yrkande 15 avstyrks.

Nedan behandlar utskottet proposition 1987/88:131 om bostadsbidrag till hushåll som också uppbär studiemedel jämte med anledning av propositionen väckta motioner.

I vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 5 föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att *bostadsbidrag* skall kunna utgå till alla hushåll utan barn oberoende av bidragstagarnas ålder.

Även denna fråga hade utskottet att behandla förra året (BoU 10 s. 59). Utskottet finner sig inte kunna tillmötesgå motionärernas förslag. Kretsen av bidragsberättigade hushåll bör inte nu utökas. Vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 5 avstyrks därför.

Bostadsbidrag vid delad vårdnad av barn tas upp i motion Bo212 (s). Motionärerna anser att föräldrar som lever åtskilda skall ha lika stort bostadsbidrag oavsett hos vem barnet är kyrkobokfört.

Dagens regler om bostadsbidrag för s. k. umgängesrättsbarn innebär i

korthet följande. Om föräldrarna till ett barn som berättigar till bostadsbidrag inte bor tillsammans utgår till den förälder som barnet bor hos minsta tiden endast den del av bidraget som är knutet till innehavet av bostad. Bor barnet lika lång tid hos båda föräldrarna utgår den icke bostadsanknutna delen av bostadsbidraget till den av föräldrarna hos vilken barnet är kyrkobokfört. I proposition 1987/88:151 föreslås att denna del av bidraget alltid skall tillfalla den av föräldrarna som barnet är kyrkobokfört hos.

Den avvägning som gjorts när det gäller de s. k. umgängesrättsbarnen får anses rimlig. Ett riksdagens beslut enligt motionärernas förslag skulle dessutom innebära stora kostnadsökningar för staten och kommunerna, kostnadsökningar som utskottet inte kan acceptera och som vid en avvägning mellan olika i och för sig motiverade anspråk får stå tillbaka. Med det nu anförda avstyrker utskottet motion Bo212 (s).

I motion Bo255 (s) såvitt nu är i fråga tas upp reglerna för beräkning av bostadskostnad och omprövning av bostadsbidragen. Med anledning av proposition 1986/87:48 beslöt riksdagen (BoU 10 s. 63–64) om delvis nya regler för beräkning av bidragsgrundande bostadskostnad. Reglerna innebär att ett fastställt bostadsbidrag i princip inte omprövas till följd av inkomständringar som inträffar efter det att beslut om bostadsbidrag för det kommande bidragsåret fastställts. Enligt propositionen skulle bidraget normalt heller inte omprövas under löpande bidragsår om kostnaden för bostaden ändras.

I enlighet med riksdagens beslut utfärdades förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer samt bostadsstyrelsens föreskrifter om bostadsbidrag till barnfamiljer. I föreskrifterna anges att som bostadskostnad i princip skall anses den kostnad som föreligger den 1 oktober året före det kalenderår som bidraget avser.

Motionärerna anför att det med tillämpning av den nu refererade ordningen inte blir möjligt att ta hänsyn till de öknings i bostadskostnaderna som inträffar efter den 1 oktober året före bidragsåret. Eftersom de flesta hyreshöjningarna inträffar efter detta datum kommer bidraget att grundas på en inte aktuell och i de flesta fall därmed på en för låg bostadskostnad, något som i sin tur innebär "för låga" bostadsbidrag.

Enligt vad utskottet erfarit har i budgetpropositionen medel beräknats för de kostnader för bostadsbidragen som blir följden av att de öknings i boendekostnaderna som inträffat den 1 januari 1988 bör beaktas när bostadsbidragen bestäms. Regeringen har sålunda funnit det möjligt att vid beslut om bostadsbidrag för år 1988 ta hänsyn till öknings i boendekostnaderna som är hänförliga till den 1 januari 1988.

Emellertid finns anledning att ytterligare åtgärder vidtas så att hänsyn i rimlig omfattning kan tas inte bara till ändrade bostadskostnader utan även till ändrade inkomstförhållanden och då inte bara till förändringar som inträffar vid ett årsskifte. Dock bör de administrativa fördelar som det onekligen innebär att inte ha en kontinuerlig omprövning tas till vara. En avvägning mellan vad nu anförts har lett utskottet till uppfattningen att en omprövning, om den bidragssökande så begär bör göras, med hänsyn till ändrad bostadskostnad och/eller minskning av inkomsten vid varje kvartalsskifte, dvs. förutom per den 1 januari även per den 1 april, den 1 juli och den 1 oktober.

Det finns enligt bostadsutskottets uppfattning goda skäl för att den nu föreslagna ordningen skall gälla fr. o. m. år 1988 men för detta år endast om en omprövning leder till att större bostadsbidrag än i dag kommer att utgå. Det nu anförda innebär att när den bidragsgrundande inkomsten bedöms, hänsyn skall tas endast till väsentlig inkomstminskning i förhållande till det inkomstbegrepp som "normalt" används, dvs. den sammanräknade inkomsten vid taxering året före bidragsåret. Väsentlig inkomstminskning bör bedömas med utgångspunkt från de regler som gällde bidragsåret 1987, dvs. inkomsten skall anses ha minskat väsentligt om den under bidragsåret 1988 beräknas gå ned med mer än 10 000 kr. i förhållande till det inkomstbegrepp som "normalt" används. Det kan dock finnas skäl något anpassa gränsen till penningvärdeförändringarna. För år 1988 bör också gälla att det nya högre bostadsbidraget skall utgå från det kvartalsskifte som följer närmast på det vid vilket inkomstminskningen och/eller höjningen av bostadskostnaden inträffat, oavsett när ansökan om omprövning under året kommer in till kommunen. Vad nu har sagts om omprövning av bidrag vid inkomständringar avser hushåll med barn. Beträffande omprövning på grund av ändrade bostadskostnader bör däremot gälla alla hushåll som får bostadsbidrag.

Vad utskottet nu med anledning av motion Bo255 (s) såvitt nu är i fråga anfört om *omprövningen av bostadsbidragen för år 1988* bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. De närmare föreskrifter m. m. som kan bli följden av ett riksdagens beslut i enlighet med utskottets förslag torde det i vanlig ordning få ankomma på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att utarbeta. Det kan vara lämpligt att vidta särskilda informationsåtgärder för att bringa riksdagens beslut till kännedom. Utskottet utgår från att regeringen, om så befinns erforderligt, beaktar vad nu anförts.

I samband med behandlingen nedan av regeringens förslag i proposition 1987/88: 151 om lagreglering av bostadsbidragen behandlar utskottet frågan om omprövning fr. o. m. bidragsåret 1989. Utskottet behandlar nedan även det ökade medelsbehov som blir följden av utskottets ställningstagande om omprövningen av bostadsbidragen under löpande bidragsår.

I ytterligare en motion tas upp *principerna för beräkning av bostadskostnaden*. Det gäller motion Bo258 (c) yrkande 17. Motionärerna anser att i kostnaden för eget hem bör få räknas in ett belopp motsvarande normal avskrivning och att i kostnaden för bostadsrätt en viss del av räntekostnaden för köp av bostadsrätten bör ingå.

Bostadskostnad för bostadsrätt är årsavgiften med tillägg i vissa fall för uppvärmningskostnaden. Vid beräkning av bostadskostnaden för eget hem skall beaktas räntekostnaden för upplånat och i fastigheten nedlagt kapital, uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader. Ränta på eget kapital får inte medräknas.

Som framgått ovan tog riksdagen år 1987 ställning till den allmänna *utformningen av reglerna för hur bostadskostnaden skall beräknas i bostadsbidragssammanhang*. I samband därmed behandlade och avstyrkte utskottet motioner med i allt väsentligt samma innebörd som den nu aktuella.

Utskottet, som inte finner anledning ändra sitt ställningstagande, avstyrker bifall till motion Bo258 (c) yrkande 17.

I detta avsnitt behandlar utskottet slutligen motion Bo201 (c). I denna motion påfordras ett riksdagens tillkännagivande om en *omvandling av bostadsbidragen till skattejämkning*. Enligt motionärernas uppfattning skulle ett genomförande av deras förslag innebära lägre administrationskostnader och mindre eller inget bidragsmissbruk.

Ett förslag med motsvarande innebörd hade utskottet att behandla förra året. Utskottet anförde då att det inte kunde anses lämpligt att lägga uppgifter på skatteadministrationen av den karaktär motionärerna förordar.

Utskottet, som vidhåller sin uppfattning, vill tillägga att det från allmän synpunkt får anses olämpligt att tillskapa stora administrativa system för i grunden olikartade uppgifter. Med det anförda avstyrker utskottet motion Bo201 (c).

Bidragsgivningens utformning för år 1989

Bostadsbidrag till hushåll med barn

Inkomstprövningsregler

Bostadsbidraget är inkomstprövat och reduceras med 20 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 59 000 kr./år. I budgetpropositionen föreslås att gränsen för oducerat bidrag höjs med 4 000 kr. till 63 000 kr.

Bidragsgrundande inkomst är bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med vissa tillägg. Sålunda skall viss hänsyn tas till förmögenheten hos bidragshushållet samt till om hushållet uppbär bidragsförskott eller underhållsbidrag för barn som berättigar till bostadsbidrag. I sådana fall skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med vad som uppbärs i form av bidragsförskott eller underhållsbidrag, dock högst med ett belopp som svarar mot 40 % av basbeloppet. Förekomsten av barnpension skall läggas till den bidragsgrundande inkomsten med ett belopp som motsvarar 26 % av basbeloppet.

I vissa fall bestäms bidragets storlek med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret.

Inkomstreglerna tas upp i fem motioner. I motionerna Bo242 (s) och Bo255 (s) den sistnämnda såvitt nu är i fråga föreslås att en ändring i bidragsförordningen görs så att bidragsförskott och underhållsbidrag inte skall inräknas i den bidragsgrundande inkomsten. I motion 258 (c) yrkande 16 såvitt nu är i fråga föreslås att den som har underhållsskyldighet för barn skall få göra avdrag när hans bidragsgrundande inkomst bestäms.

Med avslag på regeringens förslag yrkas i motionerna Bo238 (fp) yrkande 1 såvitt nu är i fråga och Bo247 (m) yrkande 16 att nu gällande inkomstgränser behålls.

Utskottet behandlar först de båda s-motionerna om att hänsyn inte bör tas till *förekomsten av underhållsbidrag och bidragsförskott* när bostadsbi-

draget beräknas. Den av motionärerna aktualiserade ordningen gäller sedan den 1 januari 1988. Regeln om att underhållsbidrag eller bidragsförskott till ett visst belopp skall ingå i den bidragsgrundande inkomsten innebär att denna inkomst, allt annat lika, höjs med ca 10 000 kr. Samtidigt med att den nu refererade regeln infördes höjdes gränsen för oreducerat bidrag med 18 000 kr. för ensamstående föräldrar, från 41 000 kr. till 59 000 kr. eller med ca 8 000 kr. mera än vad som motsvaras av värdet av bidragsförskottet eller underhållsbidraget. Effekten för ensamstående föräldrar blir att bidraget praktiskt taget blir lika stort eller större än vad det skulle ha blivit enligt de regler som gällde före den 1 januari 1988. Däremot blir bidraget, allt annat lika, lägre i andra hushåll där underhållsbidrag eller bidragsförskott förekommer. En sådan effekt av systemet var emellertid avsedd och får accepteras eftersom för dessa hushåll den faktiska inkomsten ju är högre för familjer med lika stor inkomst men där underhållsbidrag eller bidragsförskott inte förekommer. Med hänvisning till vad nu anförts finner utskottet de regler som motionärerna behandlat i allt väsentligt acceptabla i sin nuvarande utformning. Motionerna Bo242 (s) och Bo255 (s) den sistnämnda såvitt nu är i fråga avstyrks sålunda.

Förslaget i motion Bo258 (c) yrkande 16 såvitt nu är i fråga om att *avdrag för kostnaderna för underhållsbidrag* skall få göras när den bidragsgrundande inkomsten bestäms avstyrks med hänvisning till att det när detta bidrag bestäms hänsyn skall tas till hushållets bostadskostnader. I föräldrabalken (7 kap. 3 §) anges nämligen att den som är skyldig att utge underhållsbidrag får förbehålla sig ett belopp för eget eller annans underhåll. Bland de kostnader som omfattas av förbehållsbeloppet är bostadskostnaden som skall beräknas efter vad som är skäligt. Det kan därför inte anses rimligt att därefter höja bostadsstödet på det sätt som motionärerna förordar.

Utskottet tillstyrker regeringens ovan refererade förslag om att *inkomstgränsen för hushåll med barn* höjs med 4 000 kr. till 63 000 kr. för oreducerat bostadsbidrag. Ett tillmötesgående av förslagen i motionerna Bo238 (fp) yrkande 1 och Bo247 (m) yrkande 16 båda yrkandena såvitt nu är i fråga innebär för de flesta bidragstagare en urholkning av bidragen som utskottet inte vill medverka till.

Bostadskostnadsgrensarna m. m.

Bostadsbidraget till barnfamiljer består dels av ett belopp som beror av antalet barn i hushållet, dels av ett belopp som beror av bostadens storlek. Förstnämnda belopp är för år 1988 3 180 kr. per barn och år, dock högst 9 540 kr. Det bostadsanknutna beloppet beror av bostadskostnaden mellan en nedre och en övre bostadskostnadsgrens. Inom detta intervall lämnas bidrag med mellan 80 eller 60 % av bostadskostnaden.

Den nedre gränsen är för alla hushåll 900 kr./mån. Bidrag lämnas därefter med 80 % av bostadskostnaden över denna gräns upp till för ett- och tvåbarnsfamiljer 2 075 kr./mån., för tre- och fyrbarnsfamiljer 2 600 kr./mån. och för familjer med fem eller flera barn 3 125 kr./mån. Överstiger bostadskostnaden dessa belopp, lämnas bostadsbidrag med 60 % av den

överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 2 400 kr. för ettbarnsfamiljer, 2 600 kr. för tvåbarnsfamiljer, 2 800 kr. för trebarnsfamiljer, 3 000 kr. för fyrbarnsfamiljer och 3 300 kr. för familjer med fem eller flera barn.

I budgetpropositionen förordas att den nedre bostadskostnadsgränsen höjs med 100 kr. till 1 000 kr./mån. och att den övre bostadskostnadsgränsen (60-procentsgränsen) höjs. för ettbarnsfamiljer med 200 kr till 2 600 kr./mån., för tvåbarnsfamiljer med 300 kr. till 2 900 kr./mån., för trebarnsfamiljer med 400 kr. till 3 200 kr./mån., för fyrbarnsfamiljer med 500 kr. till 3 500 kr./mån. och för familjer med fem eller flera barn med 500 kr. till 3 800 kr./mån. Den gräns upp till vilken bostadsbidrag lämnas med 80 % föreslås höjas för familjer med ett och två barn med 325 kr. till 2 400 kr./mån.

I fyra motioner behandlas bostadskostnadsgränserna. I vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 hemställs att riksdagen gör ett uttalande om att bostadsbidragen inte skall urholkas (yrkande 1), att riksdagen beslutar att den nedre bostadskostnadsgränsen skall ligga kvar på 900 kr. även för år 1989 (yrkande 2), att de övre bostadskostnadsgränserna skall höjas så att de motsvarar faktisk hyreskostnad (yrkande 3) samt att den 60-procentiga gränsen avskaffas och att bostadsbidrag skall utgå med 80 % av bostadskostnaderna mellan den nedre och övre bostadskostnadsgränsen (yrkande 4). Den övre bostadskostnadsgränsen föreslås höjas enligt följande: med 150 kr./mån. för ettbarnsfamiljer, med 300 kr./mån. för tvåbarnsfamiljer, med 450 kr./mån. för trebarnsfamiljer, med 600 kr./mån. för fyrbarnsfamiljer och med 700 kr./mån. för familjer med fem eller flera barn.

Även i motion Bo258 (c) yrkande 16 såvitt nu är i fråga yrkas på höjda övre hyresgränser. Motionärerna föreslår att 60-procentsgränsen höjs enligt följande: för ettbarnsfamiljer med 400 kr./mån., för tvåbarnsfamiljer med 600 kr./mån., för trebarnsfamiljer med 700 kr./mån. och för familjer med fyra eller flera barn med 900 kr./mån.

Också i motionerna Bo238 (fp) yrkande 1 och Bo247 (m) yrkande 16 behandlas bostadskostnadsgränserna. I den förstnämnda motionen godtas regeringens förslag när det gäller höjningen av den nedre gränsen. De övre gränserna bör enligt motionärernas förslag sättas så att den besparing som en höjning av den nedre gränsen innebär används till att höja de övre gränserna. I m-motionen föreslås att nuvarande bostadskostnadsgränser skall gälla också för år 1989.

Enligt utskottets uppfattning är den avvägning som gjorts i propositionen beträffande bostadskostnadsgränserna acceptabel. Det kan naturligtvis alltid hävdas att dessa gränser skall utformas så att bostadsbidragen ökar. Emellertid måste en avvägning göras mellan olika i och för sig berättigade förslag om bidragsgivningens utformning, bl. a. ur statsfinansiell synpunkt. Sett ur ett sådant mera övergripande perspektiv och ur bostadspolitisk synvinkel anser utskottet att det i budgetpropositionen framlagda förslaget bör vinna riksdagens bifall. Ett bifall till regeringens förslag om bostadskostnadsgränserna för år 1989 innebär också att den ovan nämnda utformningen av bidragsgivningen mot en klar bostadspolitisk inriktning ytterligare läggs fast. Med det anförda avstyrker utskottet

vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 (vpk) yrkandena 1–4 samt motionerna Bo247 (m) yrkande 16 och Bo258 (c) yrkande 16 de båda sistnämnda yrkandena såvitt nu är i fråga. Vad i motion Bo238 (fp) yrkande 1 såvitt nu är i fråga föreslagits om att de medel som frigörs genom en höjning av den nedre gränsen bör användas för att höja de övre är tillgodosett genom regeringens förslag som har givits just denna utformning. Även denna motion avstyrks. Ett tillkännagivande enligt motionärernas förslag kan inte anses meningsfullt. Regeringens förslag tillstyrks.

Vad i budgetpropositionen föreslagits om viss ändring av reglerna för stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egnahem har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen.

Bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn

Inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser

Utskottet har ovan övervägt förslag i motioner om omfattningen av bostadsbidrag till hushåll utan barn. I nu föreliggande avsnitt behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen och vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 (vpk) yrkandena 6 och 7 om *ändrade inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn*. Utskottet behandlar även proposition 1987/88:131 om bostadsbidrag till de ungdomar som uppbär studiemedel jämte motioner.

Som framgått ovan lämnas bostadsbidrag till hushåll utan barn till den som fyllt 18 år men inte 28 år. Bidrag lämnas med 80% av bostadskostnaden mellan 600 kr./mån. och för ensamboende 1 700 kr./mån. och för makar eller samboende 2 200 kr./mån. Även detta bidrag är inkomstprövat. Det reduceras med en tredjedel av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 26 000 kr./år för ensamboende och 36 000 kr./år för makar eller samboende.

Regeringens förslag i budgetpropositionen innebär att inkomstgränserna för oreducerat bostadsbidrag höjs med 1 000 kr. för ensamboende och med 2 000 kr. för makar/samboende. Den nedre bostadskostnadsgränsen föreslås höjas med 100 kr. till 700 kr./mån. Den övre bostadskostnadsgränsen föreslås höjas med 200 kr. till 1 900 kr./mån. för ensamboende och med 200 kr. till 2 400 kr./mån. för makar/samboende.

I partimotionen (vpk), Bo 204, föreslås att inkomstprövningsreglerna blir desamma för vissa hushåll utan barn som de som fr. o. m. år 1989 föreslås gälla för barnfamiljerna. Den nedre bostadskostnadsgränsen bör enligt motionärerna ligga kvar på 600 kr./mån. De övre bör bestämmas till 2 000 kr./mån. resp. 2 500 kr./mån.

I proposition 1987/88:131 föreslås att den nedre bostadskostnadsgränsen för ungdomsbostadsbidragen höjs till 1 200 kr./mån. fr. o. m. den 1 januari 1989 för hushåll i vilket någon bidragstagare har studiemedel. Vidare föreslås ändrade beräkningsgrunder beträffande bostadsbidrag till studerande med barn som endast tidvis bor hos dem. I sådana fall föreslås att bostadsbidrag fr. o. m. den 1 januari 1989 beräknas på den del av bostads-

kostnaden som överstiger 1 000 kr./mån. I motionerna Bo40 (m) och Bo42 (c) yrkas avslag på propositionen. I vpk:s partimotion Bo41 upprepas i princip det förslaget i motion Bo204.

Som föreslagits i motioner (m), (fp) och (c) bör ungdomsbostadsbidragen avskaffas. De borde aldrig ha införts. Med det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen och i proposition 1987/88:131 samt motionerna Bo41 (vpk) och Bo204 (vpk) yrkandena 6 och 7 om utformningen av dessa bidrag.

Övriga frågor

För närvarande gäller att *minsta bidragsbelopp* som betalas ut är 100 kr./mån. I motion Bo204 (vpk) yrkande 8 föreslås att det minsta bidragsbelopp som betalas ut skall vara 50 kr./mån.

Utskottet, som behandlade ett motsvarande motionsyrkande 1987, anförde att det bl. a. av administrativa skäl var lämpligt att lägsta utbetalda belopp var 100 kr./mån. Det har inte framkommit några nya omständigheter som föranleder en omprövning av detta ställningstagande, varför motionen avstyrks.

Rutinerna vid ansökan om bostadsbidrag tas upp i motion Bo254 (fp). Motionären anför att en kvinna som bor ensam med sina barn är sökande till bostadsbidraget. Om en man flyttar in i hennes lägenhet betraktas han som sökande till bidraget och hon som medsökande. Bidragstagarna i det enskilda hushållet avgör själva till vem bidraget skall betalas ut. Motionären anser att de kvinnor som har lägenhetskontrakt också skall stå som sökande till bostadsbidraget.

Skälet till att mannen betraktas som sökande till bidraget beror på att kommunerna använder riksskatteverkets datasystem. Därigenom torde bidragshandlingen som sådan underlättas. Emellertid är mannen i detta system huvudman för hushållet. Kommunerna avgör dock själva vilket system som skall väljas för den administrativa handlingen av bidragsansökan m. m. Det finns således inga hinder för kommunerna att tillämpa en ordning så att den olägenhet som motionären beskriver undanröjs. Ett beslut i frågan är en kommunal angelägenhet. Riksdagen bör inte ta ställning till valet av datasystem. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Bo254 (fp).

Lagreglering av bostadsbidragen

Kommunerna avgör om bostadsbidrag skall lämnas i kommunen. Statsbidrag lämnas med 50 % av kostnaden för bostadsbidrag inom bostadskostnadsgränserna. Dessa gränser har utskottet behandlat ovan.

I vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 9 föreslås riksdagen hos regeringen begära förslag av innebörden att kommunerna skall vara skyldiga att betala ut bostadsbidrag. I motionerna Bo229 (s) och Bo237 (s) har frågan begränsats till att gälla en obligatorisk skyldighet för kommunerna att betala ut de ovan nämnda bostadsbidragen till ungdomar.

Regeringen har sedermera i proposition 1987/88: 151 föreslagit en *lagre-*

glering av bostadsbidragen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 september 1988 och tillämpas för första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989. De bestämmelser om bidrag som nu finns i förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer och i förordningen (1987:870) om bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn avses, vid ett riksdagens bifall till propositionen, ersättas av den föreslagna lagen.

I motionerna Bo48 (fp), Bo49 (m) och Bo50 (c) yrkas avslag på propositionen.

Utskottet tillstyrker de motioner som väckts med anledning av proposition 1987/88:151. Som motionärerna framhåller har frågan om lagreglering inte varit föremål för sedvanlig remissbehandling. Överläggningar i frågan har förts med styrelsen för Svenska kommunförbundet, Hyresgästernas riksförbund och Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO). En stor minoritet i Kommunförbundets styrelse har motsatt sig att en lagreglering genomförs.

Propositionen har sålunda inte beretts på ett sätt som rimligen kan erfordras. Det finns heller inga bärande motiv sakligt sett att införa en lagreglering. Regeringsförslaget har uppenbarligen tillkommit därför att vissa kommuner beslutat att inte införa ungdomsbostadsbidraget. Utskottet har ovan föreslagit riksdagen att avslå regeringens förslag i budgetpropositionen och i motion Bo204 (vpk) om utformningen av dessa bostadsbidrag. Utskottet har därvid anfört att ungdomsbostadsbidragen aldrig borde ha införts.

Utskottet vill i fråga om bostadsbidrag till hushåll med barn anföra följande. Ovan har föreslagits att bostadsbidragen avseende år 1988, om den sökande så begär det, skall kunna omprövas med hänsyn till förändrade bostadskostnader och/eller till väsentlig inkomstminskning under löpande bidragsår. Denna ordning, med en kvartalsvis omprövning, bör gälla också fr. o. m. bidragsåret 1989. Utskottet vill vidare framhålla att väsentlig inkomstförändring alltid bör beaktas om den är känd redan när ansökan görs om bostadsbidrag för bidragsåret oavsett om sökanden begär det eller inte. Begreppen "väsentlig inkomstökning" resp. "väsentlig inkomstminskning" bör i princip ges det innehåll de hade t. o. m. bidragsåret 1987. Detta innebär att inkomsten skall anses ha minskat väsentligt om inkomsten av förvärvsarbete under bidragsåret beräknas gå ned med mer än 10 000 kr. i förhållande till inkomsten enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret. Inkomsten skall anses ha ökat väsentligt om den beräknas öka med mer än 20 000 kr. i förhållande till motsvarande inkomst under det år taxeringen avser. Fortsättningsvis bör det, liksom tidigare, ankomma på bostadsstyrelsen att meddela närmare föreskrifter om beräkning av väsentlig inkomstökning och väsentlig inkomstminskning bl. a. så att dessa nivåer anpassas till förändringar i penningvärdet.

Det bör erinras om att det i en reservation (m, fp, c) till 1987 års betänkande om anslag till bostadsförsörjningen m. m. (BoU 1986/87:10 s. 134–135) anfördes att de regler för omprövning av bostadsbidragen som gällde t. o. m. bidragsåret 1987 borde gälla även fortsättningsvis. En anslutning till denna reservation skulle ha undanröjt de problem som nu inträffat genom en riksdagens anslutning till utskottsmajoritetens (s, vpk) förslag.

Ett riksdagens bifall till vad utskottet nu anfört ligger i allt väsentligt i linje med innehållet i reservationen.

Utskottet tillstyrker med det nu anförda motionerna Bo48 (fp), Bo49 (m) och Bo50 (c) om avslag på proposition 1987/88:151 om lagreglering av bostadsbidragen. Vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 9 samt motionerna Bo229 (s) och Bo237 (s) om obligatorisk skyldighet för kommunerna att betala ut bostadsbidrag avstyrks. Vad utskottet nu anfört om omprövning m. m. av bostadsbidrag fr. o. m. år 1989 för hushåll med barn bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Dessa regler bör inarbetas genom ändringar i förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer.

Bostadsbidragen till hushåll utan barn bör, som tidigare föreslagits, avvecklas.

Vad nu förordats om ändrade regler för omprövning av bostadsbidrag fr. o. m. bidragsåret 1989 kan beräknas innebära minskade helårskostnader för samhället totalt i storleksordningen 200 milj. kr. varav hälften på staten.

Anslag

Utgifterna för bostadsbidrag under budgetåret 1988/89 avser bostadsbidrag som betalas ut under kalenderåret 1988. Med hänvisning till vad utskottet ovan föreslagit om omprövning m. m. av bostadsbidragen på grund av ökade boendekostnader och ändrade inkomster bör anslaget tas upp med 20 milj. kr. mera än vad regeringen i budgetpropositionen föreslagit.

Anslagsberäkningen i motion Bo247 (m) yrkande 17 utgår från att ungdomsbostadsbidragen avvecklas vid halvårsskiftet 1988. Dessa bidrag bör inte avvecklas i enlighet med vad motionärerna anfört. Motionen avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *grundavdrag i stället för bostadsbidrag* att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo263,
2. beträffande *översyn och höjning av bostadsbidragen* att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo262 yrkande 2,
3. beträffande *bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 2 och 1987/88:Bo247 yrkande 15,
4. beträffande *bostadsbidrag till alla hushåll utan barn* att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo204 yrkande 5,
5. beträffande *bostadsbidrag vid delad vårdnad* att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo212,
6. beträffande *omprövning av bostadsbidragen för år 1988* att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo255 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
7. beträffande *principerna för beräkning av bostadskostnaden* att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo258 yrkande 17,

8. beträffande *omvandling av bostadsbidrag till skattejämkning*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo201,
9. beträffande *förekomsten av underhållsbidrag och bidragsförskott*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Bo242 och 1987/88:255 den sistnämnda såvitt nu är i fråga,
10. beträffande *avdrag för kostnaderna för underhållsbidrag*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo258 yrkande 16,
11. beträffande *inkomstgränsen för hushåll med barn*
att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen föreslagits och avslår motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 1 och 1987/88:Bo247 yrkande 16 båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga,
12. beträffande *bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn*
att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen föreslagits och avslår motionerna 1987/88:Bo204 yrkandena 1-4, 1987/88:Bo238 yrkande 1, 1987/88:Bo247 yrkande 16, 1987/88:Bo258 yrkande 16 de tre sistnämnda yrkandena såvitt nu är i fråga,
13. beträffande *ändring av reglerna för stöd till barnfamiljerna för köp av egna hem*
att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen föreslagits,
14. beträffande *inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Bo40 och 1987/88:Bo42 avslår vad i budgetpropositionen, i proposition 1987/88:131 samt i motionerna 1987/88:Bo41 och 1987/88:Bo204 yrkandena 6 och 7 föreslagits,
15. beträffande *minsta bidragsbelopp*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo204 yrkande 8,
16. beträffande *rutinerna vid ansökan om bostadsbidrag*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo254,
17. beträffande *lagreglering av bostadsbidragen*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Bo48, 1987/88:Bo49 och 1987/88:Bo50 avslår proposition 1987/88:151 och motionerna 1987/88:Bo204 yrkande 9, 1987/88:Bo229 och 1987/88:Bo237 och som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om omprövning m. m. av bidragen fr. o. m. bidragsåret 1989,
18. beträffande *anslag*
att riksdagen med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen och med avslag på motion 1987/88:Bo247 yrkande 17 under elfte huvudtiteln till *Bostadsbidrag m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 1 470 000 000 kr.

Stockholm den 10 maj 1988

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Maj-Lis Landberg (s), Rolf Dahlberg (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Margareta Palmqvist (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Rune Evensson (s), Tore Claeson (vpk), Berndt Ekholm (s), Jan Sandberg (m), och Eva Rydén (c).

BoU 1987/88: 20

Reservationer

1. Grundavdrag i stället för bostadsbidrag (mom. 1)

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet avstyrker" och på s. 5 slutar med "som orimliga" bort ha följande lydelse:

I en reservation (m) till bostadsutskottets betänkande 1986/87:10 om att ersätta bostadsbidragen med grundavdrag för barn anfördes bl. a. följande:

De inkomstprövade bostadsbidragen har en viss betydelse för vissa i ekonomiskt hänseende hårt drabbade familjer. Emellertid innebär höjningar av dessa inkomstprövade bidrag att det blir svårare för de flesta barnfamiljer att själva kunna förbättra sin ekonomi. Detta beror på de marginaleffekter som finns inbyggda i systemet. Denna effekt drabbar också familjeekonomin när en hemarbetande make tar förvärvsarbete. Ju flera barn det finns i familjen desto mindre blir i allmänhet behållningen av detta förvärvsarbete sedan skatt och värdet av minskade bostadsbidrag räknats bort.

En plan bör istället utarbetas för hur bostadsbidragen för merparten av bidragstagarna successivt skall ersättas med andra åtgärder så att barnfamiljerna som betalar skatt normalt inte skall behöva uppbära inkomstprövade bostadsbidrag. Av störst betydelse är en skattereform som radikalt sänker inkomstskatterna och därmed undanröjer de stora marginaleffekter som bl. a. bostadsbidragssystemet ger upphov till.

Vad ovan anförts äger i allt väsentligt fortfarande giltighet. Riksdagen bör med anledning av motion Bo263 (m) som sin mening ge regeringen till känna att en plan utarbetas i vilken bostadsbidragen stegvis ersätts med grundavdrag för barn, lägre skattetryck i övrigt samt flerbarnstillägg.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *grundavdrag i stället för bostadsbidrag*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo263 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn (mom. 3)

Agne Hansson (c), Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Jan Sandberg (m) och Eva Rydén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Som

utskottet" och slutar med "yrkande 15 avstyrks" bort ha följande lydelse:

På förslag av utskottets majoritet (s, vpk) beslöt riksdagen att bostadsbidrag till hushåll utan barn skulle kunna utgå om bidragstagarna i princip var mellan 18 och 28 år och i övrigt uppfyllde förutsättningarna för bostadsbidrag. Det finns inte skäl att införa ytterligare inkomstprövade förmåner. Inkomstprövningsreglerna har dessutom givits en utformning som innebär att ytterst besvärande marginalskatteeffekter uppstår. Det väsentliga för att lösa ungdomarnas bostadsfråga är att bygga lägenheter som dessa hushåll har möjlighet att efterfråga. Genom bostadsbidragen skapas inga lägenheter. Riksdagen bör med anledning av motionerna Bo238 (fp) yrkande 2 och Bo247 (m) yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna att bostadsbidragen till hushåll utan barn avskaffas redan vid halvårsskiftet i år.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn* att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 2 och 1987/88:247 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om slopande av ungdomsbostadsbidragen,

3. Bostadsbidrag till alla hushåll utan barn (mom. 4)

Tore Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Även denna" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör bostadsbidrag till hushåll utan barn utgå också i de fall bidragstagarna är äldre än 28 år. Det är oacceptabelt att just denna grupp skall lämnas utanför bidragssystemet. I gruppen finns många hushåll med låga inkomster. Dessa hushåll har ofta inte ekonomiska möjligheter att efterfråga bostäder med en acceptabel utrymmes- och utrustningsstandard. Inte minst den senaste tidens ökningar av boendekostnaderna gör det mycket angeläget att bostadsbidragen återinförs för denna grupp fr. o. m. bidragsåret 1989. I bilaga 2 till detta betänkande har utarbetats ett förslag till lag om bostadsbidrag. Detta förslag har utarbetats med hänsyn till vad nu föreslagits om bostadsbidrag till hushåll utan barn för bidragstagare i princip äldre än 17 år.

Vad nu anförts är en anslutning till vad i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 5 föreslagits.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *bostadsbidrag till alla hushåll utan barn* att riksdagen bifaller motion 1987/88:Bo204 yrkande 5,

4. Principerna för beräkning av bostadskostnaden (mom. 7)

Agne Hansson (c), Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Jan Sandberg (m) och Eva Rydén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet, som inte" och slutar med "yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Beträffande bostadsrätt bör viss del av räntekostnaden för köp av denna ingå när den bostadsbidragsgrundande inkomsten bestäms. I skilda utredningssammanhang har förordats att i den bidragsgrundande bostadskostnaden skall medräknas 50% av räntekostnaden för lån som tagits upp för att förvärva bostadsrätten. Utskottet delar i princip denna uppfattning.

För egnahemmen bör i den bidragsgrundande bostadskostnaden få inräknas ett belopp motsvarande normal-avskrivning.

Riksdagen bör föreläggas ett förslag i enlighet med vad nu anförs. Vad nu förordats innebär en anslutning till motion Bo258 (c) yrkande 17.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande principerna för beräkning av bostadskostnaden att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo258 yrkande 15 som sin mening ger regeringen tilli känna vad utskottet anfört.

5. Omvandling av bostadsbidrag till skattejämkning (mom. 8)

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Ett förslag" och slutar med "Bo201 (c)" bort ha följande lydelse:

Som utskottet nu anfört hade utskottet förra året att behandla en motion (c) om att man i stället för bostadsbidrag skulle ha ett utökat skattejämningsystem. Motionen avstyrktes av utskottet och avslogs av riksdagen. I en reservation (c) anfördes 1987 bl. a. följande.

Även om det under det senaste året skett en del förenklingar avseende ansökan och fastställelse av bostadsbidragen, kvarstår uppenbara olägenheter med bristande överensstämmelser med verklig inkomst och möjligheter till fusk med bidragen. Om nuvarande bostadsbidragsansökan omformas till en "skattejämningsansökan" skulle vi vinna många fördelar.

Den bidragssökande får en skatteminskning motsvarande beräknat bostadsbidrag. I samband med beräkning av slutlig skatt justeras "skatteminskningen" till exakt belopp i förhållande till då känd inkomst, bostadskostnad, familjeförhållanden m. m. Har reduceringen varit för hög blir det "restskatt" och om den varit för låg blir det återbäring. Den som råkar ut för oförutsedda inkomstbortfall eller hyreshöjningar får på detta sätt ett retroaktivt bostadsbidrag, utan någon extra omprövning. Reducering sker med samma automatik om inkomsten blir högre än beräknat.

– Möjligheterna till bidragsmissbruk försvinner om man inte deklarerar falskt.

– Sammantaget för skatt och bostadsbidrag måste administrationen bli enklare och billigare.

– Hyran betalas med den egna lönen i stället för med bidrag.

– De offentliga utgifterna minskar.

Många har redan i dag skattejämkning på grund av t. ex. räntekostnader. Alla skall deklarerera och för alla skall beräknas slutlig skatt. Merarbetet för skattemyndigheten genom det "utvidgade" skattejämningsystemet bör

motsvara endast en ringa del av nuvarande bidragshantering. I varje fall första åren borde huvuddelen av arbetet med "skattejämknigen" kunna utföras av nuvarande personal på kommunernas förvaltningsorgan om de får en kompletterande utbildning. Överflyttningen skulle därmed kunna ske successivt till skattemyndigheter och i takt med nödvändig resursuppbyggnad.

Ekonomiskt finns minst två fördelar:

- Lägre administrationskostnader.
- Mindre eller inget bidragsmissbruk.

Sannolikt kan detta innebära stora besparingar.

Det är viktigt att poängtera att förslaget inte innebär en återgång till de gamla inkomstavdragen utan att det är fråga om en skattereducering som helt styrs av de bidragsbestämmelser som riksdagen kommer att besluta om.

Det finns enligt utskottets mening så stora fördelar med en ordning som den nu skisserade att utskottet bör föreslå riksdagen förorda att regeringen utreder vad nu anförs om ett utökat "skattejämkningsystem" i stället för bostadsbidrag. Regeringen bör i förening med sin syn på frågan lämna riksdagen ett förslag i huvudsak i enlighet med vad utskottet nu föreslagit något som i sin tur innebär en anslutning till motion Bo201 (c).

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *omvandling av bostadsbidrag till skattejämkning* att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo201 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Inkomstgränsen för hushåll med barn (mom. 11)

Rolf Dahlberg (m), Erling Bager(fp), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m) och Jan Sandberg (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "medverka till" bort ha följande lydelse:

Som anförs i motionerna Bo238 (fp) och Bo247 (m) bör bostadsbidragen frysas på nuvarande nivå. Som i skilda sammanhang har anförts i motioner från dessa partier bör bostadsbidragen ersättas med ett generellt verkande stöd till barnfamiljerna av typen barnbidrag och vårdnadsbidrag. Som också tidigare anförts måste skattesystemet reformeras och vara en av utgångspunkterna för hur stödet till barnfamiljerna skall utformas. Otvetydigt är emellertid att dagens bostadsbidragssystem medverkar till att helt oacceptabla marginaleffekter skapas.

Utskottet tillstyrker med det anförda förslagen i de behandlade motionerna om att nuvarande inkomstgränser för bostadsbidrag till barnfamiljerna bör gälla även för bidragsåret 1989. Regeringens förslag om höjda gränser bör avslås av riksdagen.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *inkomstgränsen för hushåll med barn* att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 1 och 1987/88:Bo247 yrkande 16 båda yrkandena såvitt nu är i fråga och med avslag på regeringens förslag i budgetpropositionen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 11 slutar med "förslag tillstyrks" bort ha följande lydelse:

En ändrad inriktning av bl. a. familje- och skattepolitiken såsom framförts från moderata samlingspartiet i motioner till årets riksmöte skulle medföra att antalet bidragstagare kommer att minska. De övre bostadskostnadsgränser som nu gäller bör gälla även för bidragsåret 1989. Regeringens förslag om höjning av den nedre gränsen tillstyrks av utskottet liksom motion Bo238 (fp) i denna del.

Motionerna från (fp), (c) och (vpk) samt regeringens förslag om höjda övre bostadskostnadsgränser avstyrks av utskottet.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn* att riksdagen med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen och motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 1 och 1987/88:Bo247 yrkande 16 båda yrkandena såvitt nu är i fråga samt med avslag på motionerna 1987/88:Bo204 yrkandena 1-4, 1987/88:Bo258 yrkande 16 det sistnämnda yrkandet såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn (mom. 12)

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 11 slutar med "förslag tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Som anförs i motion Bo258 (c) är bostadskostnaderna en tung post i barnfamiljernas ekonomi. Inte minst i de överhettade storstadsregionerna blir ofta kostnaderna för boendet betungande och särskilt då i nyproducerade bostäder. De hushåll som flyttar in i sådana bostäder är ofta relativt nybildade hushåll med låg betalningsförmåga och stor försörjningsbörd. Samhällets stöd bör prioriteras och riktas mot barnfamiljerna.

För att ge barnfamiljerna bättre bostadsbidrag än vad som blir följden av ett bifall till budgetpropositionen bör de övre bostadskostnadsgränserna höjas mera än vad regeringen föreslagit. Utskottet tillstyrker förslaget i motionen och förordar således att de övre gränserna - i förhållande till regeringens förslag - höjs med 200 kr. för hushåll med ett barn, med 300 kr. för hushåll med två eller tre barn och med 400 kr. för hushåll med flera än tre barn.

Vad utskottet nu förordat innebär att motionerna Bo238 (fp) och Bo247

(m) avstyrks liksom motion Bo204 (vpk). Regeringsförslaget kommer att tillgodoses vid ett riksdagens bifall till c-motionen.

BoU 1987/88: 20

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Bo258 yrkande 16 såvitt nu är i fråga, med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen och med avslag på motionerna 1987/88:Bo204 yrkandena 1–4, 1987/88:Bo238 yrkande 1 och 1987/88:Bo247 yrkande 16 de två sistnämnda yrkandena såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

9. Bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn (mom. 12)

Tore Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 11 slutar med "förslag tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag om höjning av den nedre bostadskostnadsgränsen innebär, allt annat lika, att bidragshushållen förlorar ca 1 000 kr. per år i bostadsbidrag. Detta är inte acceptabelt. Regeringen har nu flera år i rad föreslagit höjningar av den nedre gränsen; förslag som tyvärr godtagits av en riksdagsmajoritet mot vpk:s bestridanden. Regeringsförslaget blir inte bättre för att det upprepas, tvärtom: den urholkning som en höjning av den nedre gränsen innebär slår naturligtvis hårdare ju högre den blir. Utskottet föreslår, med bifall till förslaget i vänsterpartiet kommunisternas partimotion, att den nedre gränsen för bidragsåret 1989 ligger kvar på dagens nivå, dvs. 900 kr./mån. De övre bostadskostnadsgränserna bör höjas så att de i princip kommer i paritet med de faktiska hyrorna. Bidrag bör beviljas med 80% av bostadskostnaden mellan bostadskostnadsgränserna. 60-procentsgränsen bör avskaffas. De övre gränserna bör vara följande (kr./mån.):

för hushåll med ett barn 2 550
för hushåll med två barn 2 900
för hushåll med tre barn 3 250
för hushåll med fyra barn 3 600
för hushåll med fem eller
flera barn 4 000

En utformning i enlighet med vad utskottet nu förordat innebär högre bostadsbidrag till allt flera barnfamiljer.

Utskottet tillstyrker förslaget i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkandena 1–4. Riksdagen bör med bifall till motionen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet nu anför.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *bostadskostnadsgränserna för hushåll med barn* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Bo204 yrkandena 1–4

21

med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen och motion 1987/88:Bo258 yrkande 16 samt med avslag på motionerna 1987/88:Bo238 yrkande 1 och 1987/88:Bo247 yrkande 16 de tre sistnämnda yrkandena såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn (mom. 14)

Oskar Lindkvist, Maj-Lis Landberg, Magnus Persson, Per Olof Håkansson, Margareta Palmqvist, Rune Evensson och Berndt Ekholm (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Som föreslagits" och slutar med "dessa bidrag" bort ha följande lydelse:

Den avvägning av bidragsgivningen till hushåll utan barn som gjorts i budgetpropositionen och därefter i proposition 1987/88:131 bör vinna riksdagens bifall. Riksdagen beslöt år 1987, som framgått ovan, att bostadsbidrag skulle kunna utgå till vissa hushåll utan barn. De förändringar som nu föreslås i budgetpropositionen innebär en anpassning till ändringar som inträffat i inkomster och bostadskostnader för den aktuella gruppen. Motion Bo204 (vpk) yrkandena 6 och 7 avstyrks med anledning av vad nu anförts.

Förslaget i den sistnämnda propositionen har utformats med hänsyn till regeringens förslag i proposition 1987/88:116 om utformning av studiemedelssystem. Även förslaget om ungdomsbostadsbidragens utformning tillstyrks alltså av utskottet. De med anledning av propositionen väckta motionerna Bo40 (m), Bo41 (vpk) och Bo42 (c) avstyrks.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn*

att riksdagen godkänner vad i budgetpropositionen och i proposition 1987/88:131 föreslagits samt avslår motionerna 1987/88:Bo40, 1987/88:Bo41, 1987/88:Bo42 och 1987/88:Bo204 yrkandena 6 och 7,

11. Inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn (mom. 14)

Tore Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Som föreslagits" och slutar med "dessa bidrag" bort ha följande lydelse:

Det finns goda skäl för riksdagen att ge sin anslutning till förslagen i motionerna Bo204 (vpk) yrkandena 6 och 7 och Bo41 (vpk) om ändrade reduktionsregler samt ändrade inkomst- och bostadskostnadsgränser för bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn. Genom att samma reduktionsfaktor införs för hushåll utan barn som för barnfamiljerna minskar de marginaleffekter som blir följden av nuvarande inkomstprövningsregler. Ändrade övre bostadskostnadsgränser och bibehållna nedre gränser inne-

bär att högre bostadsbidrag utgår till allt fler, något som måste anses som mycket motiverat inte minst mot bakgrund av att ungdomar inte sällan har låga inkomster men trots det, på grund av brist på bostäder, är hänvisade till att bo i bostäder med relativt höga bostadskostnader.

Som anförs i den sistnämnda motionen saknas också bärande motiv att låta förekomsten av studiemedel vara avgörande för vilken omfattning bostadsbidragen skall ha. Att blanda ihop studiemedel och bostadsbidrag och låta försämrade bostadsbidrag för studerande täckas av höjda studiemedel är att ge med den ena handen och ta med den andra. Den nedre bostadskostnadsgränsen bör inte höjas. Förslaget i budgetpropositionen om bostadsbidrag till hushåll utan barn avstyrks liksom proposition 1987/88:131 och motionerna Bo40 (m) och Bo42 (c). Vpk-motionerna tillstyrks på nu redovisade grunder.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *inkomstprövningsregler och bostadskostnadsgränser till vissa hushåll utan barn*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Bo204 yrkandena 6 och 7, med anledning av motion 1987/88:Bo41 och med avslag på regeringens förslag i budgetpropositionen och i proposition 1987/88:131 samt motionerna 1987/88:Bo40 och 1987/88:Bo42 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Minsta bidragsbelopp (mom. 15)

Tore Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Minsta bidragsbelopp som betalas ut är sedan den 1 januari 1988 100 kr./mån. Tidigare gällde en minsta gräns om 50 kr./mån. Ändringen innebär att vissa hushåll kan gå miste om ett bostadsbidrag om knappt 1 200 kr./år. Nuvarande regel bör upphävas. Den ordning som gällde t. o. m. år 1987 bör återinföras.

Riksdagen bör med bifall till vänsterpartiet kommunisternas partimotion Bo204 yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet nu anfört.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *minsta bidragsbelopp*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Bo204 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. Lagreglering av bostadsbidragen (mom. 17)

Oskar Lindkvist, Maj-Lis Landberg, Magnus Persson, Per Olof Håkansson, Margareta Palmqvist, Rune Evensson och Berndt Ekholm (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 14 slutar med "på staten" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker proposition 1987/88:151. Som där anförs föreligger en skillnad mellan bostadsbidragen och flera andra centrala former av stöd på det sättet att dessa stödformer är reglerade i lag. Utskottet delar regeringens uppfattning att det nu är dags att ålägga kommunerna att lämna bostadsbidrag. Lagförslaget har utformats med beaktande av förslagen i årets budgetproposition (prop. 1987/88:100 bil. 13, s. 39–45) och i proposition 1987/88:131 om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar.

Enligt utskottets mening bör riksdagen anta lagförslaget dock med de ändringar som blir innebörden av att utskottet föreslår att de regler för omprövning av bostadsbidragen med hänsyn till ändrade bostadskostnader och inkomstminskningar som gäller t. o. m. bidragsåret 1987 i princip bör gälla även fr. o. m. bidragsåret 1989.

Motsvarande beloppsgränser, som bör korrigeras med hänsyn till förändringar i penningvärden, för vad som skall anses som väsentlig inkomstökning och väsentlig inkomstminskning och som tillämpades beträffande bostadsbidrag till barnfamiljer bör gälla även för hushåll utan barn. Detta bör ges regeringen till känna. En omprövning av bidragen för alla bidragstagare skall ske kvartalsvis och endast om den bidragssökande begär det när det gäller ändrade bostadskostnader och väsentlig inkomstminskning. Beträffande väsentlig inkomstökning avseende hushåll utan barn skall den som uppstår bostadsbidrag upplysa kommunen om hushållets inkomster ökar väsentligt. En här föreslagen ordning är, liksom i dag, förenlig med möjligheten att vid en allmän hyresrevision lägga bostadsföretagets uppgifter om ändrad hyra till grund för eventuell ändring av bostadsbidraget.

Fr. o. m. bidragsåret 1989 bör vidare gälla att väsentliga inkomståndringar av förvärvsarbete såväl för barnfamiljer som för hushåll utan barn skall beaktas om de är kända redan när ansökan om bostadsbidrag görs, detta oavsett om sökanden begär det eller ej.

Vad nu förordats om ändrade regler för omprövning av bostadsbidrag fr. o. m. bidragsåret 1989 kan beräknas innebära minskade helårskostnader för samhället totalt i storleksordningen 200 milj. kr. varav hälften på staten.

Ett förslag till lag om bostadsbidrag i enlighet med vad nu förordats och i övrigt i enlighet med regeringens förslag finns intaget som bilaga 1 till detta betänkande. Utskottet föreslår riksdagen att anta utskottsförslaget. Motionerna Bo48 (fp), Bo49 (m) och Bo50 (c) om avslag på proposition 1987/88:151 avstyrks. Motionerna Bo204 (vpk) yrkande 9, Bo229 (s) och Bo237 (s) om tillkännagivande om obligatorisk skyldighet för kommunerna att betala ut bostadsbidrag är tillgodosedda genom regeringsförslaget. De avstyrks sålunda.

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande *lagreglering av bostadsbidragen*
att riksdagen

a) med anledning av proposition 1987/88:151 och med avslag på motionerna 1987/88:Bo48, 1987/88:Bo49, 1987/88:Bo50, 1987/88:Bo204 yrkande 9, 1987/88:Bo229 och 1987/88:Bo237 antar i bilaga 1

till detta betänkande och som utskottets förslag betecknade lydelse till lag om bostadsbidrag,

b) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om utformningen av vissa tillämpningsföreskrifter.

14. Lagreglering av bostadsbidragen (mom. 17)

Tore Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 14 slutar med "på staten" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker i allt väsentligt regeringsförslaget om en lagreglering av bostadsbidragen på de grunder som där anges samt motionerna Bo204 (vpk) yrkande 9, Bo229 (s) och Bo237 (c) i vilka en obligatorisk skyldighet för kommunerna att betala ut bostadsbidrag förordas. Emellertid bör lagförslaget utformas så att däri inarbetas de ändringar och tillägg som blir följden av att utskottet ovan tillstyrkt förslagen i vänsterpartiet kommunisternas partimotioner Bo41 och Bo204 samt motion Bo255 (s). Vidare bör inarbetas de regler som blir följden av att utskottet föreslår att de regler för omprövning av bostadsbidragen med hänsyn till ändrade bostadskostnader och inkomstförändringar som gäller t. o. m. bidragsåret 1987 i princip bör gälla även fr. o. m. bidragsåret 1989.

Motsvarande regler för vad som skall anses vara väsentlig inkomstökning och väsentlig inkomstminskning beträffande bostadsbidrag till barnfamiljer bör gälla även för hushåll utan barn. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. En omprövning av bidragen för alla bidragstagare skall ske kvartalsvis och endast om den bidragssökande begär det när det gäller ändrade bostadskostnader och väsentlig inkomstminskning. Beträffande väsentlig inkomstökning avseende hushåll utan barn skall dessutom gälla att den som uppbär bostadsbidrag skall upplysa kommunen om hushållets inkomster ökar väsentligt. En här föreslagen ordning är, liksom idag, förenlig med möjligheten att vid en allmän hyresrevision lägga bostadsföretagets uppgifter om ändrad hyra till grund för eventuell ändring av bostadsbidraget.

Fr. o. m. bidragsåret 1989 bör vidare gälla att väsentliga inkomständeringar av förvärvsarbete såväl för barnfamiljer som för hushåll utan barn skall beaktas om de är kända redan när ansökan om bostadsbidrag görs, detta oavsett om sökanden begär det eller ej.

Vad nu förordats om ändrade regler för omprövning av bostadsbidrag fr. o. m. bidragsåret 1989 kan beräknas innebära minskade helårskostnader för samhället totalt i storleksordningen 200 milj. kr. varav hälften på staten.

Vad nu anförts innebär ändringar i regeringsförslaget i 7 § om att bostadsbidrag skall kunna utgå till hushåll utan barn utan åldersbegränsning, i 10 § om väsentlig inkomstökning eller väsentlig inkomstminskning, i 14 § beträffande inkomstprövningsreglerna för sådana hushåll, i 19–21 §§ beträffande bostadsbidragets belopp till barnfamiljer och till hushåll utan

barn, i 24 § såvitt avser minsta belopp som betalas ut, i 27 § såvitt avser väsentligt ökad inkomst samt i 28–30 §§ såvitt avser omprövning av beslut om bostadsbidrag.

I bilaga 2 till detta betänkande har utarbetats ett lagförslag i enlighet med vad nu anförts. Utskottet föreslår riksdagen anta detta förslag i enlighet med den lydelse som betecknats som utskottets.

Motionerna Bo48 (fp), Bo49 (m) och Bo50 (c) om avslag på propositionen är oförenliga med utskottets uppfattning. Motionerna avstyrks.

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande *lagreglering av bostadsbidragen*
att riksdagen

a) med anledning av proposition 1987/88:151 och motionerna 1987/88:Bo204 yrkande 9, 1987/88:Bo229 samt 1987/88:Bo237 och med avslag på motionerna 1987/88:Bo48, 1987/88:Bo49 och 1987/88:Bo50 antar bilaga 2 till detta betänkande och som utskottets förslag betecknade lydelse till lag om bostadsbidrag,

b) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om utformningen av vissa tillämpningsföreskrifter,

15. Anslag (mom. 18)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Agne Hansson (c), Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Karl-Göran Björnsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Jan Sandberg (m) och Eva Rydén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utgifterna för" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Riksdagen har ovan föreslagit att ungdomsbostadsbidragen avvecklas vid halvårsskiftet 1988 och att bostadsbidragen under vissa förutsättningar skall kunna omprövas även vad gäller bidragsåret 1988. Sammantaget innebär detta att anslaget för nästa budgetår bör tas upp med 1 430 milj. kr. Vad nu anförts innebär en besparing om 20 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag i budgetpropositionen.

Motion Bo247 (m) yrkande 17 har delvis tillgodosetts med vad nu anförts.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

18. beträffande *anslag*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen och motion 1987/88:Bo247 yrkande 17 till *Bostadsbidrag m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 1 430 000 000 kr.

Stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egnahem (mom. 13, motiveringen)

Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m) och Jan Sandberg (m) anför:

I budgetpropositionen föreslås riksdagen godkänna vissa ändringar i reglerna om stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egnahem. I motioner (m) och (fp) och i reservation till bostadsutskottets betänkande BoU 1987/88: 10 har föreslagits att denna långivning avvecklas. Riksdagen har emellertid tidigare under riksmötet avslagit dessa motioner. I det läge som därmed uppstått har vi ansett oss kunna acceptera vad i budgetpropositionen förordats om regeländringar beträffande lån till barnfamiljer för köp av egnahem.

Reservanternas förslag till utskottets

BoU 1987/88:20
Bilaga 1
Tillhör reservation
13 (s)

Förslag till Lag om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Inledande bestämmelser

1 § Varje kommun skall enligt bestämmelserna i denna lag lämna bostadsbidrag till barnfamiljer och till vissa hushåll utan barn. Kommunerna har rätt till statsbidrag till sina kostnader.

2 § Med makar jämställs i denna lag, om bidragssökanden inte visar skäl för annat, man och kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och har eller har haft gemensamt barn eller är kyrkobokförda på samma adress.

Bidragsberättigade familjer och hushåll

Barnfamiljer

3 § Bostadsbidrag lämnas till dem som bor och är kyrkobokförda inom kommunen och som

1. har vårdnaden om barn som stadigvarande bor hos familjen,
2. efter myndighets beslut har tagit emot barn för vård i familjehem eller
3. på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig.

Bostadsbidrag lämnas även för barn som för att få vård eller undervisning bor utanför hemmet, om barnet vistas hos sin familj under minst så lång tid varje år som motsvarar normala skolferier. Om barnet bor i familjehem eller i hem för vård eller boende, får föräldrarna bidrag även i annat fall, om det finns särskilda skäl och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas.

4 § Bostadsbidrag till dem som har tagit emot barn för vård i familjehem lämnas om barnet har bott i hemmet sedan minst tre månader.

5 § Bostadsbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig lämnas om barnet vistas hos föräldern så lång tid årligen att bostadsutrymme behövs för barnet.

6 § Bostadsbidrag lämnas för barn som är under sjutton år och för sådana äldre barn som får förlängt barnbidrag eller studiehjälp. Bidrag lämnas till och med den månad då barnet fyller sjutton år eller rätten till förlängt barnbidrag eller studiehjälp upphör.

Hushåll utan barn

7 § Bostadsbidrag lämnas till den som

1. har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år,

2. är kyrkobokförd inom kommunen och
3. där bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bidrag lämnas till utgången av det kalenderår då bidragssökanden eller dennes make fyller 28 år.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppbofastad för flera hushåll, meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § Bostadsbidrag enligt 7 § lämnas inte om bidragssökanden eller dennes make

1. har barn som berättigar till bostadsbidrag till barnfamiljer eller
2. får kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension eller är utesluten från sådant tillägg endast på grund av bestämmelserna om inkomstprövning.

Inkomstens och förmögenhetens betydelse

Barnfamiljer

9 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 19 och 20 §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 63 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minska med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

10 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med de tillägg som följer av 11–13 §§. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna av förvärvsarbete har *minskat med mer än 25 procent* i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att *inkomstminskningen* kommer att bestå under bidragsåret.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna av förvärvsarbete har *ändrats väsentligt* i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att *inkomständringen* kommer att bestå under bidragsåret.

11 § Om bidragssökanden och sådana barn under sju ton år som avses i 3 § första stycket 1 eller andra stycket har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna och barnen har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

12 § Om bidragssökanden eller dennes make uppbär bidragsförskott eller underhållsbidrag för ett eller flera barn som berättigar till bostadsbi-

drag, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp som svarar mot 40 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret eller, om sökanden visar att det belopp som kommer att uppbäras under bidragsåret är lägre, det beloppet. Detsamma gäller i fråga om bidrag enligt lagen (1984:1096) om särskilt bidrag till vissa adoptivbarn.

13 § Om ett eller flera barn som berättigar till bostadsbidrag uppbär barnpension, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp som svarar mot 26 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret.

Hushåll utan barn

14 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 21 §, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 27 000 kronor för en ensamboende och 38 000 kronor för makar. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

15 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med det tillägg som följer av 16 §. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna har ökat eller minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som avses i första stycket.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna har ändrats väsentligt i förhållande till de inkomster som avses i första stycket.

16 § Om bidragssökanden har en förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

Gemensamma bestämmelser

17 § Om det är uppenbart att bidragssökanden inte behöver det bostadsbidrag som kan beräknas enligt denna lag, får bidraget efter särskild utredning bestämmas till lägre belopp eller ansökan avslås.

18 § Närmare föreskrifter om beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Bostadsbidragets belopp*Barnfamiljer*

19 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis

1. med 265 kronor för familjer med ett barn,

530 kronor för familjer med två barn,

795 kronor för familjer med tre barn,

660 kronor för familjer med fyra barn,

265 kronor för familjer med fem eller flera barn, samt

2. med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 000 kronor men inte

2 400 kronor för familjer med ett eller två barn,

2 600 kronor för familjer med tre eller fyra barn,

3 125 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket 2, lämnas bostadsbidrag med 60 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till

2 600 kronor för familjer med ett barn,

2 900 kronor för familjer med två barn,

3 200 kronor för familjer med tre barn,

3 500 kronor för familjer med fyra barn,

3 800 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Högre bostadskostnad än som anges i andra stycket får beaktas, om bidragssökanden eller någon medlem av dennes familj är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

20 § Bostadsbidrag enligt 19 § första stycket 1 lämnas endast för barn som avses i 3 § första stycket 1 och 2. Om föräldrarna inte bor tillsammans men har gemensam vårdnad om barnet, skall bidraget tillfalla den av föräldrarna som barnet är kyrkobokfört hos.

Om föräldern har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år och inte får bidrag enligt första stycket, skall bidrag enligt 19 § första stycket 2 beräknas på den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor. Vad som nu har föreskrivits gäller dock inte i fråga om den som får studiemedel.

Bidrag enligt 19 § första stycket 2 och andra stycket samma paragraf får lämnas endast till den som bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppboende för flera familjer meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Hushåll utan barn

21 § Bostadsbidrag lämnas med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor men inte 1 900 kronor för ensamboende och 2 400 kronor för makar. För hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag dock endast för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 200 kronor.

Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om bidragssökanden eller dennes make är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Gemensamma förfarandebestämmelser m. m.

22 § Kommunen prövar ärenden om bostadsbidrag och sköter utbetalningen av bidragen.

Den som vill ha bostadsbidrag lämnar sin ansökan till kommunen.

Till ansökan skall fogas de handlingar och den övriga utredning som behövs för prövningen. Sådana uppgifter i ansökan som rör faktiska förhållanden skall sökanden eller, i fråga om makar, båda lämna på heder och samvete.

Närmare föreskrifter i fråga om ansökningsförfarandet meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

23 § Bostadsbidrag lämnas för högst ett kalenderår i sänder.

Bostadsbidrag lämnas från och med månaden efter den då rätt till bidrag har uppkommit. Om rätten till bidrag uppkommer den första dagen i en månad, skall dock bidraget lämnas från och med den månaden. Bidrag får inte lämnas för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då ansökan om bidrag gjordes.

24 § Bostadsbidrag betalas ut månadsvis. Bidrag under 100 kronor i månaden betalas inte ut. Om bostadsbidraget inte har tagits ut före utgången av kalenderåret efter det då bidraget kunde tas ut, har rätten till det förfallit.

25 § Bostadsbidraget skall betalas ut till den som har sökt bidraget, om inte sökanden begärt att det skall betalas ut till någon annan.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen betala ut bidraget till en kommunal myndighet eller till någon lämplig person för att användas för hushållets bästa.

26 § Fordran på bostadsbidrag får inte överlåtas eller utmätas.

27 § Den som uppbär bostadsbidrag skall upplysa kommunen

1. om familjen byter bostad,
2. om familjens sammansättning ändras, och
3. i fråga om hushåll utan barn, om hushållets inkomster ökar väsentligt.

Omprövning av beslut om bostadsbidrag

28 § Beslut om *bostadsbidrag till barnfamiljer* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och familjens inkomster av förvärvsarbete har minskat *med*

28 § Beslut om *bostadsbidrag till barnfamiljer* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och familjens inkomster av förvärvsarbete har minskat *vä-*

Regeringens förslag

mer än 25 procent i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret,

2. om familjen byter bostad eller familjens sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

Utskottets förslag

sentligt i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret,

2. om familjen byter bostad eller familjens sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget,

3. om den som uppbär bidraget begär det och bostadskostnaden har ändrats.

Bidragsbeslutet får efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att familjen inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats.

29 § Beslut om *bostadsbidrag till hushåll utan barn* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och hushållets inkomster har minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

2. om hushållets inkomster har ökat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

3. om hushållet byter bostad eller hushållets sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

29 § Beslut om *bostadsbidrag till hushåll utan barn* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och hushållets inkomster har minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

2. om hushållets inkomster har ökat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

3. om hushållet byter bostad eller hushållets sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget,

4. om den som uppbär bidraget begär det och bostadskostnaden har ändrats.

Bidragsbeslutet får efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att hushållet inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats.

30 § Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas.

30 § Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas. *Omprövning på grund av ändrad inkomst eller ändrad bostadskostnad får dock avse endast tiden från kvartalsskiftet närmast före den dag då ansökan om omprövning kom in till kommunen.*

Återbetalning av bostadsbidrag

31 § Kommunen skall besluta om återbetalning av bostadsbidrag helt eller delvis, om bidragstagaren genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp. Detsamma gäller om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och bidragstagaren skäligen

borde ha insett detta. Om kommunen har ålagt en bidragstagare återbetalningsskyldighet enligt första stycket, får kommunen vid senare utbetalning till denne hålla inne ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats ut för mycket. Om återbetalningsskyldigheten inte fullgörs på detta sätt, skall kommunen vidta de åtgärder som behövs för att driva in fordringen.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen efterge belopp som skall återbetalas.

Statsbidrag till kostnaden för bostadsbidrag

32 § För bostadsbidrag som kommunen har lämnat enligt denna lag får kommunen statsbidrag med 50 procent av sina kostnader. Bidraget lämnas i efterskott för ett kalenderår i sänder.

Länsbostadsnämnden prövar ärenden om statsbidrag.

Ansökan om statsbidrag skall lämnas in till länsbostadsnämnden. Plan- och bostadsverket sköter utbetalningen av statsbidrag.

Närmare föreskrifter om förfarandet i övrigt meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Överklagande

33 § Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsbostadsnämnden.

Länsbostadsnämndens beslut får överklagas hos plan- och bostadsverket.

Plan- och bostadsverkets beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.

Reservantens förslag till utskottets

BoU 1987/88:20
Bilaga 2
Tillhör reservation
14 (vpk)

Förslag till
Lag om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Inledande bestämmelser

1 § Varje kommun skall enligt bestämmelserna i denna lag lämna bostadsbidrag till barnfamiljer och till vissa hushåll utan barn. Kommunerna har rätt till statsbidrag till sina kostnader.

2 § Med makar jämställs i denna lag, om bidragssökanden inte visar skäl för annat, man och kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och har eller har haft gemensamt barn eller är kyrkobokförda på samma adress.

Bidragsberättigade familjer och hushåll

Barnfamiljer

3 § Bostadsbidrag lämnas till dem som bor och är kyrkobokförda inom kommunen och som

1. har vårdnaden om barn som stadigvarande bor hos familjen,
2. efter myndighets beslut har tagit emot barn för vård i familjehem eller
3. på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig.

Bostadsbidrag lämnas även för barn som för att få vård eller undervisning bor utanför hemmet, om barnet vistas hos sin familj under minst så lång tid varje år som motsvarar normala skolferier. Om barnet bor i familjehem eller i hem för vård eller boende, får föräldrarna bidrag även i annat fall, om det finns särskilda skäl och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas.

4 § Bostadsbidrag till dem som har tagit emot barn för vård i familjehem lämnas om barnet har bott i hemmet sedan minst tre månader.

5 § Bostadsbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig lämnas om barnet vistas hos föräldern så lång tid årligen att bostadsutrymme behövs för barnet.

6 § Bostadsbidrag lämnas för barn som är under sjutton år och för sådana äldre barn som får förlängt barnbidrag eller studiehjälp. Bidrag lämnas till och med den månad då barnet fyller sjutton år eller rätten till förlängt barnbidrag eller studiehjälp upphör.

Hushåll utan barn

7 § Bostadsbidrag lämnas till den som

1. har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år,

Hushåll utan barn

7 § Bostadsbidrag lämnas till den som

1. är kyrkobokförd inom kommunen och

Regeringens förslag

2. är kyrkobokförd inom kommunen och

3. där bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bidrag lämnas till utgången av det kalenderår då bidragssökanden eller dennes make fyller 28 år.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppboende för flera hushåll, meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § Bostadsbidrag enligt 7 § lämnas inte om bidragssökanden eller dennes make

1. har barn som berättigar till bostadsbidrag till barnfamiljer eller

2. får kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension eller är utesluten från sådant tillägg endast på grund av bestämmelserna om inkomstprövning.

Inkomstens och förmögenhetens betydelse

Barnfamiljer

9 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 19 och 20 §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 63 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

10 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med de tillägg som följer av 11–13 §§. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna av förvärvsarbete har minskat med mer än 25 procent i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att *inkomstminskningen* kommer att bestå under bidragsåret.

Utskottets förslag

2. där bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller

2. inkomsterna av förvärvsarbete har *ändrats väsentligt* i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att *inkomständringen* kommer att bestå under bidragsåret.

11 § Om bidragssökanden och sådana barn under sjutton år som avses i 3 § första stycket 1 eller andra stycket har en sammanlagd förmögenhet

som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna och barnen har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

12 § Om bidragssökanden eller dennes make uppbär bidragsförskott eller underhållsbidrag för ett eller flera barn som berättigar till bostadsbidrag, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp som svarar mot 40 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret eller, om sökanden visar att det belopp som kommer att uppbäras under bidragsåret är lägre, det beloppet. Detsamma gäller i fråga om bidrag enligt lagen (1984:1096) om särskilt bidrag till vissa adoptivbarn.

13 § Om ett eller flera barn som berättigar till bostadsbidrag uppbär barnpension, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp som svarar mot 26 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret.

Hushåll utan barn

14 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 21 §, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 27 000 kronor för en ensamboende och 38 000 kronor för makar. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

14 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 21 §, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 63 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

15 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med det tillägg som följer av 16 §. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller
2. inkomsterna har ökat eller minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som avses i första stycket.

Bidragets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller
2. inkomsterna har ändrats väsentligt i förhållande till de inkomster som avses i första stycket.

16 § Om bidragssökanden har en förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

Gemensamma bestämmelser

17 § Om det är uppenbart att bidragssökanden inte behöver det bostadsbidrag som kan beräknas enligt denna lag, får bidraget efter särskild utredning bestämmas till lägre belopp eller ansökan avslås.

18 § Närmare föreskrifter om beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Bostadsbidragets belopp*Barnfamiljer*

19 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis

1. med 265 kronor för familjer med ett barn,

530 kronor för familjer med två barn,

795 kronor för familjer med tre barn,

660 kronor för familjer med fyra barn,

265 kronor för familjer med fem eller flera barn, samt

2. med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 000 kronor men inte 2 400 kronor för familjer med ett eller två barn,

2 600 kronor för familjer med tre eller fyra barn,

3 125 kronor för familjer med fem eller flera barn.

2. med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 900 kronor men inte

2 550 kronor för familjer med ett barn,

2 900 kronor för familjer med två barn,

3 250 kronor för familjer med tre barn,

3 600 kronor för familjer med fyra barn,

4 000 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket 2, lämnas bostadsbidrag med 60 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till

2 600 kronor för familjer med ett barn,

2 900 kronor för familjer med två barn,

3 200 kronor för familjer med tre barn,

3 500 kronor för familjer med fyra barn,

3 800 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Högre bostadskostnad än som anges i andra stycket får beaktas, om bidragssökanden eller någon medlem av dennes familj är handi-

Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om bidragssökanden eller någon medlem av dennes familj är handi-

Regeringens förslag

kappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

20 § Bostadsbidrag enligt 19 § första stycket 1 lämnas endast för barn som avses i 3 § första stycket 1 och 2. Om föräldrarna inte bor tillsammans men har gemensam vårdnad om barnet, skall bidraget tillfalla den av föräldrarna som barnet är kyrkobokfört hos.

Om föräldern har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år och inte får bidrag enligt första stycket, skall bidrag enligt 19 § första stycket 2 beräknas på den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor. Vad som nu har föreskrivits gäller dock inte i fråga om den som får studiemedel.

Bidrag enligt 19 § första stycket 2 och andra stycket samma paragraf får lämnas endast till den som bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppboende för flera familjer meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Hushåll utan barn

21 § Bostadsbidrag lämnas med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor men inte 1 900 kronor för ensamboende och 2 400 kronor för makar.

För hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag dock endast för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 200 kronor.

Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om bidragssökanden eller dennes make är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Gemensamma förfarandebestämmelser m. m.

22 § Kommunen prövar ärenden om bostadsbidrag och sköter utbetalningen av bidragen.

Utskottets förslag

kappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Bidrag enligt 19 § första stycket 2 får lämnas endast till den som bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

BoU 1987/88:20
Bilaga 2
Tillhör reservation
14 (vpk)

Den som vill ha bostadsbidrag lämnar sin ansökan till kommunen.

Till ansökan skall fogas de handlingar och den övriga utredning som behövs för prövningen. Sådana uppgifter i ansökan som rör faktiska förhållanden skall sökanden eller, i fråga om makar, båda lämna på heder och samvete.

Närmare föreskrifter i fråga om ansökningsförfarandet meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

23 § Bostadsbidrag lämnas för högst ett kalenderår i sänder.

Bostadsbidrag lämnas från och med månaden efter den då rätt till bidrag har uppkommit. Om rätten till bidrag uppkommer den första dagen i en månad, skall dock bidraget lämnas från och med den månaden. Bidrag får inte lämnas för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då ansökan om bidrag gjordes.

24 § Bostadsbidrag betalas ut månadsvis. Bidrag under 100 kronor i månaden betalas inte ut. Om bostadsbidraget inte har tagits ut före utgången av kalenderåret efter det då bidraget kunde tas ut, har rätten till det förfallit.

24 § Bostadsbidrag betalas ut månadsvis. Bidrag under 50 kronor i månaden betalas inte ut. Om bostadsbidraget inte har tagits ut före utgången av kalenderåret efter det då bidraget kunde tas ut, har rätten till det förfallit.

25 § Bostadsbidraget skall betalas ut till den som har sökt bidraget, om inte sökanden begärt att det skall betalas ut till någon annan.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen betala ut bidraget till en kommunal myndighet eller till någon lämplig person för att användas för hushållets bästa.

26 § Fordran på bostadsbidrag får inte överlätas eller utmätas.

27 § Den som uppbär bostadsbidrag skall upplysa kommunen

1. om familjen byter bostad,
2. om familjens sammansättning ändras, och
3. i fråga om hushåll utan barn, om hushållets inkomster ökar väsentligt.

Omprövning av beslut om bostadsbidrag

28 § Beslut om *bostadsbidrag till barnfamiljer* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och familjens inkomster av förvärvsarbete har minskat *med mer än 25 procent* i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret,

2. om familjen byter bostad eller familjens sammansättning ändras

28 § Beslut om *bostadsbidrag till barnfamiljer* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och familjens inkomster av förvärvsarbete har minskat *väsentligt* i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret,

2. om familjen byter bostad eller familjens sammansättning ändras

Regeringens förslag

på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

29 § Beslut om *bostadsbidrag till hushåll utan barn* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och hushållets inkomster har minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

2. om hushållets inkomster har ökat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

3. om hushållet byter bostad eller hushållets sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

Bidragsbeslutet får efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att hushållet inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats.

30 § Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas.

Utskottets förslag

på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

3. om den som uppbär bidraget begär det och bostadskostnaden har ändrats.

29 § Beslut om *bostadsbidrag till hushåll utan barn* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och hushållets inkomster har minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

2. om hushållets inkomster har ökat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

3. om hushållet byter bostad eller hushållets sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget,

4. om den som uppbär bidraget begär det och bostadskostnaden har ändrats.

30 § Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas. *Omprövning på grund av ändrad inkomst eller ändrad bostadskostnad får dock avse endast tiden från kvartalsskiftet närmast före den dag då ansökan om omprövning kom in till kommunen.*

Återbetalning av bostadsbidrag

31 § Kommunen skall besluta om återbetalning av bostadsbidrag helt eller delvis, om bidragstagaren genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har försakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp. Detsamma gäller om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och bidragstagaren skäligen borde ha insett detta.

Om kommunen har ålagt en bidragstagare återbetalningsskyldighet enligt första stycket, får kommunen vid senare utbetalning till denne hålla inne ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats ut för mycket. Om återbetalningsskyldigheten inte fullgörs på detta sätt, skall kommunen vidta de åtgärder som behövs för att driva in fordringen.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen efterge belopp som skall återbetalas.

Statsbidrag till kostnaden för bostadsbidrag

32 § För bostadsbidrag som kommunen har lämnat enligt denna lag får kommunen statsbidrag med 50 procent av sina kostnader. Bidraget lämnas i efterskott för ett kalenderår i sänder.

Länsbostadsnämnden prövar ärenden om statsbidrag.

Ansökan om statsbidrag skall lämnas in till länsbostadsnämnden. Plan- och bostadsverket sköter utbetalningen av statsbidrag.

Närmare föreskrifter om förfarandet i övrigt meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Överklagande

33 § Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsbostadsnämnden.

Länsbostadsnämndens beslut får överklagas hos plan- och bostadsverket.

Plan- och bostadsverkets beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.